

چه چیزی نگرش های ریسک را هدایت می کند؟

© April 2008, Dr David Hillson PMP FAPM

david@risk-doctor.com

به نظر می رسد گفتن این جمله که اگر قرار است ریسک به شکل اثربخشی مدیریت شود افراد ضروری هستند، چیز واضحی است. مدیریت ریسک به وسیله ی ربات ها یا دستگاه ها انجام نمی شود، بلکه به وسیله ی افراد، به صورت انفرادی و در قالب گروه ها انجام می شود. یکی از بزرگترین تاثیرات فرآیند ریسک، نگرش هایی می باشد که افراد آن ها را اتخاذ می کنند. این ها بر همه ی سویه های فرآیند ریسک تاثیر می گذارند، حتی اگر افراد از آن ها آگاه نباشند. فهمیدن و مدیریت کردن این نگرش ها به شکل قابل توجهی اثربخشی مدیریت ریسک را افزایش می دهد - اما آن ها چیستند و چه چیزی را متاثر می سازند؟

یک تعریف ساده ی "ریسک" عبارت از "عدم قطعیتی است که روی می دهد"، و تعریف ریسک فقط در ارتباط با بعضی چیزهای خاص مثلا اهداف، امکان پذیر است. همچنین دیدگاه یک شخص به ریسک از درک او از برخی چیزها، از جمله احتمال وقوع ریسک یا تاثیر آن، در صورتی که اتفاق بیافتد، تاثیر می پذیرد. به شکل مشابهی، "نگرش"، پاسخی گزیده است به موقعیتی داده شده؛ همچنین به یک موقعیت ویژه مرتبط است و از درک انسان تاثیر می پذیرد. ترکیب تعریف "ریسک" و "نگرش"، به ما این اجازه را خواهد داد که تعریفی کاربردی از "نگرش ریسک" ارائه دهیم: "پاسخی گزیده به عدم قطعیتی که روی می دهد، و از درک شخص تاثیر می پذیرد."

اگر بخواهیم نگرش های ریسک را درک کنیم باید نقش درک، در شکل دهی آن ها برایمان روشن شود. پژوهشی اخیر سه نوع اصلی تاثیر روی درک ریسک را بازگشوده است که "رشته ی سه گانه" نامیده می شود. این رشته از عوامل آگاهانه، عوامل ناآگاهانه و عوامل مؤثر تشکیل شده است. وقتی سه بخش رشته ی سه گانه به شکل پیچیده ای با هم همپوشانی و تعامل دارند، آزمایش و درک هر یک از عوامل می تواند مفید باشد.

- **رشته ی یک: عوامل آگاهانه:** این ها مشخصه های قابل دیدن و قابل اندازه گیری یک موقعیت ریسکی خاص، بر مبنای ارزیابی عقلانی ما می باشند. ما همچنین عواملی نظیر اینکه چیزهای شبیهی را قبلا انجام داده ایم یا نه (آشنایی)، درجه ی کنترل ما روی موقعیت (قابلیت مدیریت)، یا زمان انتظاری برای تاثیر گذاری موقعیت روی ما (نزدیکی)، را در نظر می گیریم.
- **رشته ی 2: عوامل ناآگاهانه:** این ها عوامل و دیگر منابع پیشداوری شناختی را دربر می گیرند. عوامل ذهنی میانبرهای ذهنی بر مبنای تجربه ی گذشته ی ما می باشند. برخی از آن ها ما را در دستیابی سریع به یک موقعیت مناسب یاری می کنند در حالی که برخی باعث گمراهی می شوند. متأسفانه چون عوامل ذهنی ناآگاهانه هستند، تاثیر آن ها عموماً پنهان می ماند، و می توانند منبع قابل توجه پیشداوری باشند. عوامل ذهنی متعارف، شامل حافظه ی رویدادهای قابل توجه (قابلیت دسترسی) . یا اعتقادی که بر اساس آن پاسخ درست را می دانیم (تله ی تایید) می شوند.
- **رشته ی 3: عوامل مؤثر:** این ها عوامل غیر عقلانی ای هستند که متمایل به ظهور خودکار یا غریزی در یک موقعیت هستند، و بر چگونگی واکنش ما تاثیر می گذارند. ترس، هیجان یا جذابیت، می تواند ما را با نگرش هایی از ریسک که یک ارزیابی عاقلانه ممکن است آن ها را در نظر نگیرد، خو دهد.

RISK DOCTOR BRIEFING

رشته هاي سه گانه ي تاثيرت مي توانند با هم تعامل داشته باشند و در دو مسير گوناگون تاثيراتشان را بگذارند: چقدر افراد يك موقعيت ريسكي خاص را درك مي كنند و چه چيزي را به عنوان راه درست پاسخ با آن درك مي كنند. با درك اينكه عوامل رشته ي سه گانه، درك ما از موقعيت هاي ريسكي را هدايت مي كنند، به شكل بهتري خواهيم فهميد كه چرا نگرش هاي ريسك گوناگون را اتخاذ مي كنيم. اين موضوع پيشاپيش ما را در مديريت نمودن نگرش هايمان به ريسك، به گونه اي كه تصميمات خوبي بگيريم، پاسخ هاي مناسب برگزينيم و مديريت ريسكمان را بهبود دهيم، كمك خواهد كرد.

To provide feedback on this Briefing Note, or for more details on how to develop effective risk management, contact the Risk Doctor (info@risk-doctor.com), or visit the Risk Doctor website (www.risk-doctor.com).